

AVaJa

Nr. 2

Mis on AVaJa?

Ei saa väita, et oleks olemas mingit keskmist või tavalist lasterühma! Just seetõttu pakub AVaJa valikmaterjale. Kas sinu rühm käib koos pühapäeviti või nädala keskel; on see suur või väike; on teil tegutsemiseks aega 30 minutit või enam kui tund; kitsastes või lähedates tingimustes ning kas selle rühma lapsed tunnevad Piiblit või ei tunne - igal juhul leiad siit oma rühmale sobivaid tegevusi. Võttes arvesse oma rühma laste eripära ning hetkeolukorda, saad nende materjalide põhjal kokku panna oma rühmale sobiva tunni.

TEE OMA VALIKI!

Kõigepealt loe läbi kõik pakutavad tegevused, mõttes ära märkides need, mida pead kohaseks oma grupile. Tasakaalustatud tunniprogrammi koostamiseks tuleks valida igast menüü alajaotusest vähemalt üks tegevus. Ära jäta teatud tegevusi välja vaid seetõttu, et pole taolist kunagi enne proovinud! Kui miski tundub sinu grupile sobivat - ole julge proovima! Hea on koostada programm varuga - liites elemente, mida ajapuuduse või -ülejäagi korral saab lisada või ära jätta.

... **mõtteks** on ühises osaduses õppida ja jagada. See materjal kutsub kooliealisi lapsi meiega koos avastusretkele uurima Jumala sõna ning vastama kuuldule, kasvama osaduses Jeesusega.

... **eesmärgiks** on pakkuda lastele võimalust kuulda, vastu võtta ja reageerida sellele, mida Jumalal on neile läbi oma sõna ja oma Vaimu juhtimise anda.

VABADUSE KARJE

1. Vabana sündinud
2. Vabaduse hind
3. Lase vabaks
4. Vabaduse tee

MENÜÜ

Ava Vali Jaga

Piiblialus on mõeldud õpetajale. See on abiks piibliteksti lahti mõtestamisel ning selle üle mõtisklemisel palves, enne kui hakkad tundi koostama.

A Tee algus on oluline „silda ehitav“ programmi element, mis avab tunni teema, tutvustades sellega haakuvaid mõtteid ning aidates suunata laste huvi piiblisõnumi kuulamisele. Tulusam on läbida see kiirustamata.

P Piibliuurimine on erinevate lähenemisviisidega (jutustused, draamad, mõistatused, näitmaterjalid jpm) abiks laste avastamisprotsessis, aidates neil leida Jumala sõnumit Piiblist.

J Tee jätkamine aitab lapsel meisterdamise, rollimängude, laulude ja mõtiskelu vahendusel leida oma vastus Jumalale ja Püha Vaimu mõjustusele ning aitab rakendada kuuldud sõnumit lapse tavaelus.

Mälusalml on lastele õppimiseks ja meeldejätmiseks.

Vabana sündinud

Ühes mu lemmikromaanis, mille tegevus toimub peale II maailmasõda, on Nic`i nimeline kodakondsuseta mees eksikombel vangistatud Jaapanit okupeerivate Liitlasvägede poolt. Ta on veetnud mitu aastat üksinda rääges vanglas. Teda külastab CIA spioon, kes tahab teda värvata ohtlikule missioonile. Spioon ütleb, et ta tuli Nic`ile vabadust pakkuma, mille peale Nic vastab, et tal on vabadus.

Vabadust on kerge mõista valesti. Tavaliselt me seostame selle väliste oludega, aga see on eksitav. Nic`i jaoks oli vabadus vaimu ja suhtumise seisund, kuigi ta tegutsemisvabadus oli vangikongi ja ebaõiglase süsteemi poolt tugevasti piiratud.

Piiblis me näeme, et tõeline vabadus on vaimu ja suhtumise seisund, aga lõppkokkuvõttes veel midagi palju enam – vabadus suhelda Jumalaga. Või teisiti öeldes: vabadus nautida kõiki õnnistusi, mida Jumal tahab, et meil oleks (vt. Jh 10:10). Kuigi inimese väline vabadus võib olla piiratud konkreetsete olukordade poolt, saab ta sedalaadi vabadust siiski nautida.

2 Moosese raamatu alguses on Iisraeli rahvas (heebrealased) Egiptuses orjadeks. Joosepi aegsed head suhted vaaraoga (1Ms 47) olid neil ammu möödas. Uus vaarao nägi nendes ohtu ja purustas nende vaimu, tehes nad orjadeks. Nende väline vabadus oli tugevasti piiratud. Nad kisendasid Jumala poole selle saamiseks, aga Jumal tahtis neile anda enam. Ta valmistas neid ette sellise vabaduse kogemiseks, millest nad ei osanud unistadagi, sellise vabaduse, mis oli sajandeid tagasi töötatud nende esiisa Aabrahamile (1Ms 12:1-3).

Sellesse stsenaariumisse astub nüüd dramaatiliselt väike laps, Mooses. Paistab, et ta on pääsenud orjusest, ning kuigi ta on heebrealane, kasvatatakse teda kui Egiptuse õukondlast. Tal näib olevat nii väline kui sisemine vabadus. Olukorrad aga võivad muutuda. Mooses tegutses küll heade kavatsuste ajel, ent vabaduse vale kasutamise tõttu pidi ta põgenema kõrbe (2Ms 2:11-15). Enam ei olnud tal vabadust nautida Egiptuse elustiili ja ta pidi alustama uut elu rändkarjakasvatajana esiisade kombel. Just nendes oludes, mis olid märksa piiratumad kui Egiptuse printsina elades, hakkab ta õppima, mis on tõeline vabadus. Ta on Jumala valitud tööriist selleks, et tuua iisraeli rahvale nii sisemist kui välist vabadust.

Vabadus millest ... ja vabadus milleks ...

Paulus on kirjast Roomlastele öelnud nii mõndagi tõelise vabaduse kohta. Me avastame, et sellel on tegelikult kaks osa: vabadus patust ja vabadus olla õiges suhtes Jumalaga ja seeläbi nautida kõiki hüvesid ja õnnistusi, mida Jumal meile pakub. Kui Jumal oli Moosese kaudu tegutsedes iisraeli rahva Egiptusest välja toonud, siis nende olukord eriti ei paranenud. Kuigi nad polnud enam orjad, ei olnud neil enam kindlustatud toit ja vesi nagu Egiptuses. Tehniliselt olid nad vabad, ent nende vabadus oli piiratud. Jumal aga kasutas neid piiranguid, et õpetada inimestele endi varustamist ja Jumalaga suhtlemises olevat vabadust.

Tony Hobbs**Palve**

Mõttele iseenda olukorrale. Kas su elus on alased, kus tunned end olevat piiratud? Palu, et Jumal õnnistaks sind nende olukordade läbi.

Eemärk

Näidata, kuidas Mooses sündis orjusesse, aga Jumal töötas tema elus nii, et Moosest sai oma rahva juht.

A₁

Otsi last!

Eesmärk: aru saada, miks Jookebed pani oma lapse jõkke

Tegevus: otsimise mäng

Vaja läheb: beebitarbeid, nt pudel, lutt, mähkmed, papud, pudipõll

1. Alustuseks aseta hulk beebitarbeid ruumis laiali.
2. Seleta oma rühmale, et Egiptuse kuningas kartis heebrealasi nii palju, et ta otsustas nende arvukust vähendada. Ta andis käsu, et iga vastsündinud heebrea poiss tuleb kohe Niiluse jõkke visata. Kuninga sõdurid pidid otsima heebrealaste majad risti-põiki läbi, et leida mingeid asitõendeid vastsündinute kohta.
3. Palu lastel ruumis ringi vaadata. Mis võiks reeta beebi olemasolu. Korja kokku kõik sellised asjad ja palu lastel need silme eest ära peita. Las teine juht katkestab teie tegevuse, mängides ähvardavat Egiptuse sõdurit, kes otsib poisslapsi. Seisa hirmunult paigal, kui ta leiab üha enam beebitarbeid ja nõuab, kus on laps. (Kui sa oled ainuke juht, mängi sõduri osa ise.)

LINK õpetajale: Tänapäevane lugu räägib sellest, kuidas Jumal aitas ühel noorel emal välja mõelda kavala plaani oma vastsündinud poja päästmiseks.

A₂

Lapsendamine

Eesmärk: tutvustada lapsendamise teemat

Tegevus: arutus

Vaja läheb: külalist või sobivat raamatut

1. Kutsu külla keegi, kes on adopteerinud lapse või kes ise on lapsendatud, et ta räägiks lapsendamise hüvedest. Kui see osutub raskeks, võid kutsuda sotsiaaltöötaja, kes räägib sellest. Alternatiivina võid raamatukogust laenutada lastele kirjutatud raamatu adopteerimisest ning seda kasutada teema tutvustamiseks.
2. Ole taktitundeline rühmas olevate adopteeritud laste vastu. Too esile positiivsed asjad. Too välja mõte, et kui laps on adopteeritud teisel maal elava või teisest rahvusest pere poolt, siis on mõnigi kord vajalik, et ta teaks, kus ta on sündinud.

LINK õpetajale: Tänapäevane lugu on lapsendamisest.

A₃

Valik on võti

Eesmärk: uurida vabadust ja orjust

Tegevus: rollimäng

1. Jaota lapsed kolme gruppi ja anna igale grupile üks järgnevatest stseenidest harjutamiseks ja etendamiseks.
 - A) Talunik palub vabatahtlikel õunu korjata. Mõned teevadki valiku aitamise kasuks ja nad saavad raske töö eest tasuta õunu.
 - B) Talunik palkab mõned inimesed õunu korjama, lubades neile tunnitasu. Inimesed korjavad õunu rõõmuga ja saavad korraliku palga.
 - C) Orjapidaja tirib väsinud orjad voodist välja ja saadab nad õunu korjama. Ta ähvardab piitsa anda igale orjale, kes usinalt ei tööta. Orjad töötavad kõvasti, aga on haletsusväärased. (ori - tööline, kes ei saa tasu oma töö eest)
 2. Too välja tõik, et vabadus on võimalus valida. Orjuses seda vabadust ei ole, vaid peab tegema täpselt seda, mida keegi teine sul käsib teha. Töötada tuleb kõvasti, olles hirmul selle pärast, mis sulle võib juhtuda, kui sa ei kuuletu või püüad põgeneda.
- LINK õpetajale: Heebrealased olid Egiptuses orjadeks, neid sunniti kõvasti töötama julmade orjapidajate jaoks. Jumal ei olnud neid maha jätnud, vaid valmistas teed nende vabastamiseks.

A₄

Vabastatud orjad

Eesmärk: tutvustada orjuse ja vabaduse teemat

Tegevus: tegevusmäng

Vaja läheb: ruumi, vilet

1. Kolmesed grupid, kus lapsed loevad end kolmeks. Number 1 ja 2 ühendavad käed number 3 ümber, kes on ori.
2. Kui juht vilistab, lastakse orjad lahti. Paari sekundi pärast vilista uuesti. Ikka veel ühendatud kätega number 1 ja 2 püüavad orja tagasi saada.
3. Seda võib korrata nii, et ka numbrid 1 ja 2 saavad järjekorras orjad olla.

Mälusalml

2Moosese 15:2

Mu tugevus ja mu kiituslaul on Issand, tema oli mulle päästeks.

Nelja inimese lood

Tegevus: joonistamine ja jutustus

Vaja läheb: suurendatud koopiaid lk 6, taustapaber raamiks, viltpliiatseid

1. Jaota lapsed nelja gruppi. Anna igale grupile pilt ja palu kaunistada raam järgnevalt: *pilt 1 – püramiidid; pilt 2 – pilliroog; pilt 3 – tellised; pilt 4 – lambad.*
2. Kasuta pilte, et jutustada lugu kogu grupile.

Pilt 1: Mina olen vaarao, Egiptuse kuningas. Ma ehitan suurt linna, et igäüks saaks aru, kui vägev ma olen. Mul on tuhandeid heebrealasi orjadeks, kes minu heaks töötavad. Ma pean neid oma kontrolli all hoidma, et nad ei ühineks mu vaenlastega ega hakkaks minu vastu võitlema. Ma käskisin ülevaatajatel anda neile rasket tööd, et purustada nende vaim. Ma andsin ämmaemandatele korralduse, et üksi heebrea poisslaps ei tohi jääda elama, aga ometi nende arv muudkui suureneb. Nüüd olen ma sunnitud saatma sõdurid iga heebrealase majja et leida poisslapsi.

Pilt 2: Mina olen Mirjam. Mu väike vend on kolmekuune. Õel Egiptuse kuningas on käskinud kõik heebrea poisslapsed hukata. Me püüdsime oma venda varjata, aga see oli võimatu. Mu ema tegi erilise plaani. Ta pigitas korvi, et see oleks veekindel ja toppis mu venna sinna sisse. Ta asetas korvi Niiluse äärde kõrge rohu sisse. Mina peitsin end sinna lähedale, et jälgida, mis juhtub. Mõne aja pärast tuli printsess end pesema ja nägi korvi. Ta saatis teenija seda ära tooma. Kui ta nägi mu venda nutmas, hakkas tal temast kahju. Ma libistasin end peidupaigast välja ja tegin ettepaneku leida heebrea ema selle lapse toitmiseks. Printsess jäi nõusse ja nii tõin ma välja oma enda ema! Nali on selles, et nüüd makstakse talle omaenda poja hoolitsemise eest, kuni too saab piisavalt vanaks, et minna elama paleesse printsessi lapsendatud pojana.

Pilt 3: Minu nimi on Abidan ja ma olen ori, tassin telliseid. Paar päeva tagasi nägin ma Mooset ehitusplatsil. Ta on ka heebrealane nagu minagi, aga tema on üles kasvanud palees. Tal ei ole aimugi, milline on meie, ülejäänud heebrealaste elu. Hiljem nägin, kuidas Mooses ründas ühte egiptlast, kes oli peksnud orja. Kui ma järgmine kord möödusin nägin, kuidas Mooses kühveldas ühte auku liiva. Siis ma taipasin, mis oli juhtunud. Mooses oli egiptlase tapnud ja siis mattis ta maha. Ta arvas, et keegi ei näinud, aga mina nägin. Kelleks ta end õige peab?

Pilt 4: Mina olen Sippora ja ma abiellusin möödunud aastal Moosesega. Kui ta tuli esimest korda Midjanisse, siis mina ja mu kuus õde parasjagu püüdsime saada vett meie kitsedele ja lammastele. Mõned karjased, kes seal olid, ei lasknud meid kaevu juurde. Mooses seisis meie eest ja tõi meile vett. Meie isa palus tal meie juurde jääda. Nüüd on ta mu abikaasa ja hoiab mu isa karja. Mooses ja mina oleme tõesti õnnelikud. Me tähistame oma esimese poja Gershomi sündi.

Püramiidviktoriin

Eesmärk: korrata lugu ja tutvustada mälusalmi

Tegevus: viktoriin

Sa vajad: 12 viktoriiniküsimust, 12 paberist ristkülikut, marker, kleepmass

1. Koosta 12 küsimust tänase loo kohta. Lõika välja 12 pabertelist ja kirjuta igale tellisele üks sõna mälusalmist ning viimasele Piibli kirjakoht. Iga õige vastuse eest anna auhinnaks üks tellis. Kinnita sõnadega tellised püramiidikujuliselt seinale (1 tellis tipus, siis 2 tellist, siis 3 jne.)
2. Loe mälusalmi mitu korda, võttes iga kord paar tellist maha, kuni lastel on mälusalml peas.

Vali lõpuks üks tegevus igast menüü alajaotusest. Nii saad tasakaalustatud tunni programmi.

Valmistu!

Eesmärk: mõista, et Jumal valmistab Mooset ette eriliseks ülesandeks

Tegevus: arutelu

Vaja läheb: paberibasid ja kotti

1. Kirjuta eraldi ribadele erinevaid tegevusi: Nt. sõidueksam, klaveri eksam, õigekirja test, puhkus välismaal, spordipäev, arstiks saamine, peaministriks saamine, koogi küpsetamine, jalgpallis väravavahiks olemine. Pane kõik paberid kotti.
2. Kutsu laps ette, lase tal võtta paber ja seejärel rääkida teistele, kuidas peaks selle asja jaoks valmistuma.
3. Kui kõik paberid on ära võetud, lase lastel need järjestada vastavalt sellele, kui palju ettevalmistamist iga ülesanne nõuab.
4. Mõned asjad nõuavad rohkem ettevalmistamist kui teised. Jumal valis Moosese Iisraeli rahva juhiks, meheks, kes vabastab inimesed orjusest. Küsi lastelt, kuidas Moosese varasem elu aitas tal valmistuda, nt orjana sündimine, Egiptuse kuninglikku perekonda adopteerimine, kõrbes elamine – vaata 2Ms 7:7 kui kaua see aega võttis!
5. Palvetage üksteise eest, tänades Jumalat nende viiside eest, kuidas ta sind tulevikuks ette valmistab.

Vaba valima?

Eesmärk: näha, kuidas Jumal aitab meil teha valikuid

Tegevus: arutelu ja palve

Vaja läheb: kahte suunda näitavat teeviita: “hea valik”; “halb valik”

1. Vaata see lugu uuesti läbi, pidades silmas ämmaemandate, Moosese ema, Mirjami, kuninga tütre ja täiskasvanud Moosese osa. Millised valikud neil olid? Kasuta teeviita, et aidata lastel otsustada, kas need otsused olid head või halvad valikud. Näiteks käskis kuningas kahel ämmaemandal tappa kõik sündivad heebrea poisslapsed. Ämmaemandad armastasid Jumalat ja ei kuulnud sõna. Kas see oli hea või halb valik? Vaata 2Ms 1:15-21. Kuningas oleks võinud nad tappa sõnakuulmatuse pärast, siiski Jumal kaitses neid ja andis neile väga suured pered. Suur pere oli sel ajal Jumala õnnistuse märgiks.
2. Seleta, et Jumal kasutas viie esimese inimese häid valikuid väikese Moosese ellu jäämiseks. Kui Mooses oli juba vanem, tappis ta egiplasest orjade ülevaataja. See oli halb valik, aga Jumal ikkagi ei loobunud oma plaanist päästa Iõpetajale Iisraeli rahvas, see vaid lükkus edasi.
3. Arutlege mõnede valikute üle, mille ees me iga päev seisame. Mõnedes rasketes olukordades ei olegi silmanähtavalt head valikut. Sellistel juhtudel on meil eriti vaja toetuda Jumalale, et ta aitaks meil otsustada, sest tema teab iga valiku tagajärgi palju paremini kui meie.

Palvetame!

Eesmärk: paluda Jumalalt abi õigete otsuste tegemiseks

Tegevus: palve

1. Räägi lastele, et sa ütled iga rea järel “Issand, ...” ja siis ütlete üheskoos “... aita meil teha õigeid valikuid”. Seda peab eelnevalt harjutama. Tee iga lõigu järel paus, mis võimaldab lastel mõelda valikute üle, mis neil on erinevates olukordades.
2. Lisa laste abiga palvesse veel ridu, mis oleksid asjakohased laste elus.

Täname, Sind, et me oleme vabad valima omale sõpru.

Issand, aita meil teha õigeid valikuid.

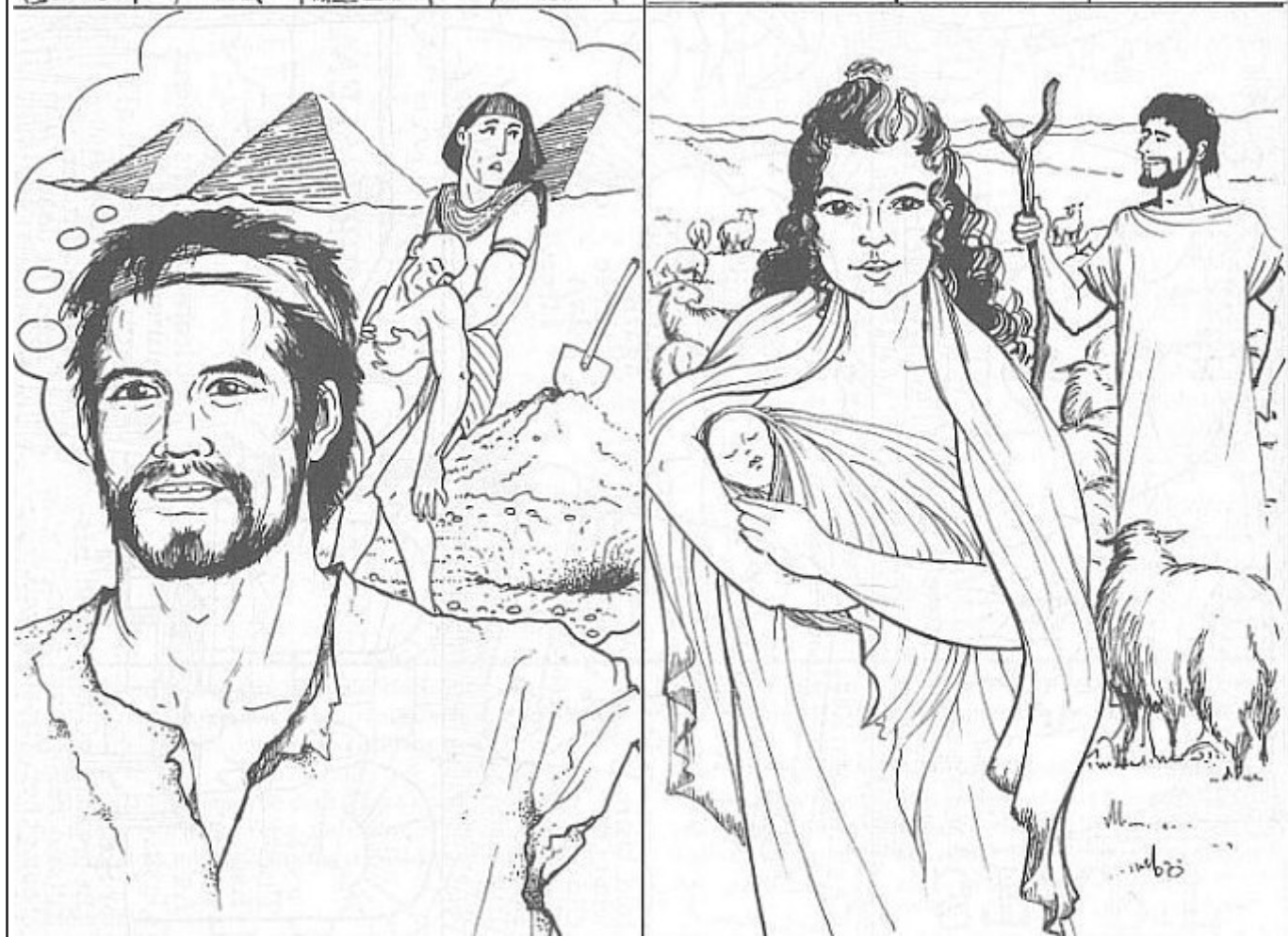
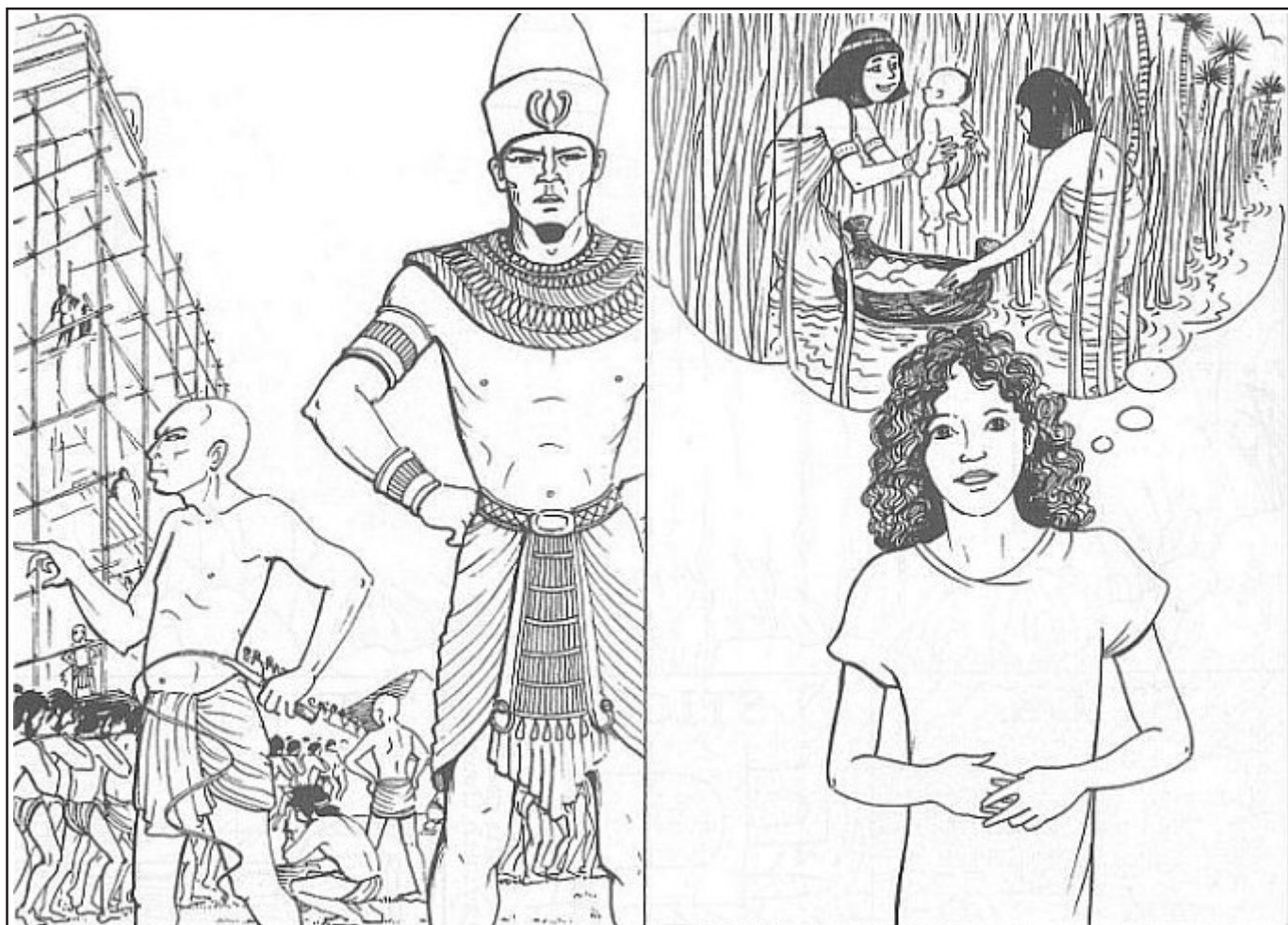
Täname, Sind, et me oleme vabad valima, kuidas veeta oma vaba aega.

Issand, aita meil teha õigeid valikuid.

Täname, Sind, et kui meil on taskuraha, siis oleme vabad valima, kuidas seda kulutada.

Issand, aita meil teha õigeid valikuid.

Jätka ise edasi ...

AVaJa - 2. Vabaduse karje

1. tund Vabana sündinud - lk 6